

I.T

Hoeve de Horst in oorlogstijd

Het verhaal zoals het door Harrie Peeters
is samengesteld voor de uitgave van het boek:

“Pey in de tijd.”

toen en nu!

Hoeve de Horst Sleek

In overleg met de betrokken partijen is toestemming
verleend om dit verhaal op te nemen in:

- “Pejjerlandj”, de website van Thei Golsteijn en
- In de bundel oorlogsverhalen van René Rutten.

Het verhaal van Harrie Peeters is integraal overgenomen om hieraan geen afbreuk te doen en uit respect voor de samenstellers.

Het is voor de oorlogshistorie van Groot Pey een waardevol document.

Het verhaal:

Algemeen:

Het is de eerste keer dat iemand, na meer dan 60 jaar durft, kan en wil spreken over hoeve de Horst in oorlogstijd.

Het is algemeen bekend dat tijdens de oorlogsjaren mensen op hoeve de Horst voor kortere of langere tijd waren ondergedoken. Om een goed inzicht te verkrijgen over aantallen is het volgende van belang te weten. Tijdens de 2^e Wereldoorlog zijn in de gemeente Echt 380 gecrashte vliegtuigbemanningsleden, piloten of personen met een andere functie in het vliegtuig, in Echt ondergebracht als onderduikers. Meer dan 300 van hen zijn geplaatst in hoeve de Horst. Zij “zaten” daar 2 weken of voor een langere tijd, misschien 4 weken of nog langer. Het waren er dus veel, erg veel.

Sinds 1902 werd de hoeve bewoond door de familie Peeters met in totaal 14 kinderen. Tijdens de oorlogsjaren (1940-1945) waren nog op de boerderij: moeder met de vrijgezellen Fons, Theij, Marie en Wiel. Verder woonden er Toon met zijn vrouw en (toen) 4 kinderen. Tot slot was er Toos(je), de dochter van de oudere zus (Peeters), die wegens het overlijden van haar moeder op de boerderij was grootgebracht. De achternaam van Toos(je) was van Loon. Het is de latere Toos(je) Mulders - van Loon.

Eerste kennismaking met onderduikers:

De eerste kennismaking met de onderduikers ontstond toe Theij, in de tuin aan het werken, werd aangesproken door enkele, naar later bleek, uit een gevangenkamp ontsnapte krijgsgevangenen. Wegens taalgebrek werd Pastoor Cramer uit Pey, die Frans sprak, ingeschakeld en na enkele dagen werd de onderduikers geadviseerd om richting Zuiden te lopen, waarbij ze de Maas in de gaten moesten houden. Ook werd het advies gegeven om zoveel mogelijk schemer en duister te benutten. Voor hulp of overnachtingen moesten zij zich steeds wenden tot kloosters of de kerk in de buurt binnengaan. Ook het benaderen van geestelijken zou uitkomst kunnen bieden.

Pilotenlijnen:

In het hele land ontstonden op korte termijn diverse “lijnen” waarlangs piloten en verzetsmensen ondergebracht en in een later stadium over de grens gebracht moesten worden. Zo werd ook de familie Peeters in een dergelijke lijn ingeschakeld. Zeer nauw hierbij waren betrokken de heren Harry Tummers en de marechaussees Baars en Jeurissen uit Echt. In het begin liep alles nog niet zo soepel en moesten onderduikers vaak weken op de boerderij blijven. Onder het stro was een ruimte gemaakt waar zij overdag moesten blijven en als het 's avonds veilig was mochten ze er even uit. Het gevolg was dat iedere dag een grote maaltijd moest worden gekookt. Tegen andere familieleden, vrienden en bezoekers werd op de vraag waarom zoveel gekookt werd steeds het antwoord gegeven dat het de gewoonte was op de boerderij om tweemaal warm te eten. Mocht er teveel zijn dan was dat voor de varkens.

Tijdens het verloop van de oorlog kregen de geallieerden in de lucht meer en meer de overhand en werd het Ruhrgebied intensiever gebombardeerd. Dit had echter tot gevolg dat er vaker toestellen werden neergehaald en de ondergrondse meer mensen kreeg te verwerken .

Werkwijze ondergrondse:

Het vervoer van piloten vanuit Noord-Nederland werd beter geregeld. Zo is het vaker voorgekomen dat een groepje van 2 of 3 piloten per trein naar Echt kwam. In de trein moesten zij zich slapende houden, terwijl de begeleider de kaartjes bij zich had. Op station Echt aangekomen keek de begeleider of op het station bepaalde jonge vrouwen stonden. Stonden die er dan kon rustig worden uitgestapt. Dan was de kust veilig. Stonden die er niet dan was er gevaar en moest doorgereisd worden naar Susteren. Op het station vingen de dames elk een jonge man op, namen hem in de arm en als verliefd koppel wandelden zij via omwegen naar de boerderij. Na een min of meer kort verblijf op de boerderij, afhankelijk van de mogelijkheden en het gevaar, werden zij dan verder vervoerd naar onder andere een boerderij in Zuid Limburg, dicht bij de grens. Van daaruit konden ze de grens oversteken als boerenknecht die in de vroege morgen of in de avondschemering in de over de grens gelegen weilanden, de koeien ging melken. Vanwege het risico dat dergelijke transporten liepen, werden andere routes genomen en andere methodes gebruikt om ontdekking te voorkomen.

Risico van dit verzetswerk:

Waarschijnlijk heeft men zich niet gerealiseerd hoe gevaarlijk dit werk was, immers bij ontdekking of verraad werd iedereen, zonder pardon, tegen de muur gezet. Juist daarom ging men voorzichtig te werk wat blijkt uit de precaire situatie die ontstond met een gevluchte verzetsstrijder. Deze was als onderduiker op de boerderij terecht gekomen toen hij moest vluchten omdat hij verraden was. Daar men echter geen zekerheid over zijn ware identiteit kreeg en hij zijn werkelijke naam niet prijs gaf, ontstond de vrees met een verrader te doen te hebben. Na onderling beraad werd besloten hem letterlijk en figuurlijk het mes op de keel te zetten. Op een avond werd hij door enkele personen meegenomen naar de Doort. Daar werd hem duidelijk gemaakt dat hij zijn echte naam moest prijsgeven zodat zijn identiteit nagetrokken kon worden. Zou hij blijven weigeren dan werd hij zonder pardon doodgeschoten omdat men geen risico wilde lopen. Hij koos eieren voor zijn geld en gaf zijn echte naam. Na controle bleek hij een "goede" te zijn die uit angst zo lang gezwegen had.

Na de oorlog:

Behoudens enkele Franse onderduikers is met niemand meer contact geweest omdat uit veiligheidsoverwegingen geen gegevens werden meegegeven die konden leiden tot het oprollen van de " pilotenlijn" van hoeve de Horst.

Na de oorlog mochten Toos, Toon en Fons, namens de gehele familie, hoge Nederlandse, Amerikaanse en Franse onderscheidingen ontvangen.

Afbeeldingen van deze onderscheidingen zijn opgenomen in het boek: "Pey in de tijd", toen en nu.

Tot slot:

Dit door Harrie Peeters zo treffend omschreven verhaal is zeker een aanwinst voor :

- de verzamelde bundel: “Oorlogsverhalen WO II in het Pejjerlandj” van René Rutten en**
- de website van Thei Golsteijn “Pejjerlandj”**

Hingen, juli 2010 René Rutten

Foto's en enkele onderscheidingen van de hoofdpersonen:

Toos Mulders - van Loon

Toon Peeters

Fons Peeters

